

TRINGAN RETKI LÄNSI-VIROON 25.-28.9.2014

Roland Vösa (opas)	Aivar salme (kuljettaja)		
Pirjo Heikkinen	Jaakko Sora	Sinikka Mononen	Anna-Maija Myllynen
Tuija Karinkanta	Tuire Kujala	Esa Heinänen	Tuula Kyllönen
Sisko Puustinen	Jouni Rytönen	Raimo Nevalainen	Marjatta Uotila
Raimo Vetri	Pirjo Lyytikäinen	Christer Nyman	Kim Söderling
Jaana Sarvala	Aimo Hoffrén	Anne Kananen	Hilkka Lampén
Marja-Riitta Pulkkinen	Esko Pulkkinen	Sirkku Levosalo	Jyrki Erikäinen

Retken osallistujat ja Rahusten avaria maisemia Saarenmaalla © Raimo Vetri

Tringan Viron retki järjestettiin jälleen muutaman vuoden tauon jälkeen, tällä kertaa suunnattiin Länsi-Viron niemille ja lahdille. Retkelle lähti yhteensä 25 henkilöä, juuri sopiva määrä ulkomaan bussireissuilla. Tarkoitus oli viettää yksi päivä mantereella ja kiertää lännessä Noarootsin ja Matsalun lintupaikkoja sekä retkeillä pari päivää Saarenmaalla. Retkeä siivitti syksyn ensimmäisen myrskyn tulo viikonlopuksi Saarenmaalle. Ajankohtaan nähden syksy oli ollut poikkeuksellisen lämmin, eikä yöpakkasista ollut vielä tietoaakaan.

Torstai 25.9.

Torstai-iltapäivällä matkustettiin Tallink Superstarilla lahten yli ja Tallinnaan saavuttiin puoli seitsemän aikaan. Sataman Rimissä kävimme hakemassa paikallista purtavaa ja virvokkeita jonka jälkeen suuntasimme majapaikkaamme Roostan puhkekülaan Noarootsiin.

Ajomatkalla laitettiin pystyyn perinteiden retken lajiveikkaus. Suurin osa lajiveikkauksista liikkui 110-120 välillä.

Huoneiden jako Roostan puhkekülassa © Esa Heinänen

Perjantai 26.9.

Tukkakoskeloita muutolla Pöösaspeassa © Esa Heinänen

Aamuhämärän aikoihin lähdimme ajamaan kohti päivän pääkohdetta, Viron mantereen luoteiskärkeä, Pöösaspean niemelle. Matkalla tehtiin poikkeuksellinen havainto, ukkometso hiekkatiellä. Harvinaista herkkua Tringan Viron retkillä! Pöösaspeassa oli käynnissä koko syysmuuton kattava havainnointiprojekti joten niemellä oli myös muita lintuharrastajia muuttoa seuraamassa. Keli oli kaikin puolin leppoisa, aurinkoista ja heikkoa tuulta. Lintuja muutti siitä huolimatta mukavasti.

Merimetsot ottivat rennosti Pöösaspean niemellä © Raimo Vetri

Meren puolella pääosaa näyttelivät lapasotkat ja kaakkurit. Lapasotkia muutti päivän aikana 2050 ja kaakkureita huikeat 1188. Osa kuikkalintuparvista lensi aivan päältämme. Jonkin verran oli liikkeellä myös koskeloita, haapanoita, jouhisorsia, mustalintuja ja alleja. Paikallisena pyöri tuhannen telkän parvi ja kaksi riuttatiiraa josta moni retkeläinen sai eliksen.

Retkiporukka Põõsaspean kärjessä © Roland Vösa

Maalintupuolella olivat liikkeellä pyrstötiaiset, nakkelit, hakit ja närhet. Suurin närhiparvi käsitti yli neljäkymmentä yksilöä sekä muutaman pähkinähakin. Paikallisena niemen ympärillä pyöri muutama arka luotokirvinen. Linnut lensivät useasti niemen ympärillä, mutta eivät antaneet kuvata itseään. Muutamia kymmeniä sepelhanhia oli myös lepäilemässä niemen edustalla. Osa linnuista uskaltautui lähellekin rantaa josta niitä oli helppo kuvata.

© Esa Heinänen

Tiaissekaparvi liikkeellä, parvessa pyrstötiaisia ja talitiaisia © Esa Heinänen

Sepelhanhiperhe taittaa muuttomatkan Pohjanmerelle yhdessä, 26.9.2014 © Raimo Vetri

Muuton hiljennettyä yhdentoista aikaan palasimme bussille ja jatkoimme matkaa Haapsalun seudulle, Saunjalahdelle. Haapsalun Saunjalahdella oli viime viikkoina nähty kymmeniä jalohaikaroita, joten suuntasimme lahden eteläpuoleiselle Kirimäen lintutornille. Heti paikalle saavuttua löysimmekin muutaman jalohaikaran vastarannan ruovikon reunasta. Huomion kiinnitti kuitenkin nokikanoja ahdisteleva merikotka. Vanha merikotka yritti erottaa tuhannen linnun parvesta yhtä yksittäistä lintua erilleen.

Merikotka syöksymässä nokikanaparveen © Esa Heinänen

Ajojahtia kesti hyvän tovin ja kotkan piti useaan kertaan hätistellä nokikanaparvea. Välillä yksi nokikana eksyikin parvesta kauemmas ja sitten alkoi armoton sukellussulkeiset nokikanan osalta. Merikotka lekutteli matalalla veden yläpuolella ja odotti nokikanan väsymistä. Lopulta kotka onnistui ja kantoi saaliinsa metsänreunaan jatkokäsittelyyn. Torniin päästyä edessä avautui yhtenäinen sorsien lautta ulottuen rannalta rannalle. Laskimme anas-sorsien määräksi 10 000 ja kyhmyjoutsenten 1000.

Selvää oli että koko lahden vesilinnustoa ei noin vain tarkisteta läpi. Sieltä kuitenkin poimittiin 6 pikku-uikkua ja 50 jalohaikaraa. Suurin osa jalohaikaroista oli piilossa ruovikossa. Linnut kuitenkin välillä lehahtivat ilmaan jolloin ne pystyi helposti laskemaan.

Merikotka ja kovan uurastuksen tulos, 26.9.2014 © Raimo Vetri

Iltapäivällä ajoimme Virtsua kohti pysähtyen kerran Matsalun seudulla ja Lihulan huoltoasemalla. Kahvilastaijin aikana ehti tankata kofeiinia vereen ja seurata sinisuohaukkojen saalistusta pelloilla. Silmiinpistävintä olivat töyhtöhyppien suuret määrät, niitä havaittiin Lihulassa ja Saarenmaan niityillä päivän aikana yli tuhat lintua.

Lihulan kahvila valloitettiin niin sisältä...© Esa Heinänen

...kuin ulkoakin © Esa Heinänen

Saarenmaan lauttaa pääsimme saman tien joten ehdimme illansuussa pysähtyä Saaren- ja Muhunmaan välisessä salmassa. Väike väin on tunnetusti aina kerännyt vesilintuja puoleensa ja tälläkin kertaa lintuja oli runsaasti lahdella.

Punasotkia lepäili lahdella suurin määrin, lintuja laskettiin 600. Kyhmyjoutsenia oli myös runsaasti, 700 linnun voimalla. Lisäksi ruovikon yllä oli hetken aikaa lennossa viisi jalohaikaraa.

Kello lähestyi kuutta, joten oli aika matkata Jüri Mittin majataloon Sörve sääreen. Paikalle saavuttiin parhiksi auringon laskiessa ja saunat lämpiminä. Illallisella tarjoiltiin saksanhirveä. Iltahuudossa päivän lajimääräksi saatiin 96.

Retkibussimme Sörven turismitalulla © Raimo Vetri

Iltahuuto majapaikan ruokasalissa © Esa Heinänen

Lauantai 27.9.

Marjatta ja Aimo kävelemässä aamuvarhaisella meribunkkerille © Roland Vösa

Puoli seitsemän aamiaisen jälkeen ajoimme Sörven kärkeen. Myrskyn jälkilöylyssä tuuli puhalteli edelleen luoteesta häiritsevästi 17 m/s. Meribunkkerin kupeessa sai hieman tuulensuojaa. Kovan tuulen johdosta merilintujen liikehdintä oli varsin vaisua, mutta tuulen painamina ne menivät usein todella läheltä. Pikkulintuparvet etenkin matelivat heinien ja pusikkojen ja joskus meidänkin välistä riutan kärkeen. Pikkulintujen peesissä tulivat varpushaukat joita aamun mittaan ohitti kärjen viisikymmentä yksilöä. Peippolintuja matkasi etelään noin 2000 lintua, mukana oli lukuisia järripeippoja, hemppoja ja tikkejä. Muuta mukavaa oli muuttava lapinkirvinen ja riuttatiira.

Muuton ollessa heikkoa jäi paikallisen linnuston havainnointiin ja kuvaamiseen hyvin aikaa. Kotilahdella oli paikallisena 800 valkoposkihanhea, 1000 haapanaa, 600 tukkasotkaa, tyllejä, sirrejä ja tundrakurmitsoja. Monet saivatkin hyviä kahlaajakuvia riutan kärjessä.

Mielenkiintoisin havainto oli kahden paikallisen tuhkaselkälökin (*Larus graellsii/heuglini/intermedia*) löytyminen riutalta. Selkälökin alalajien erottaminen toisistaan on haastavaa, mutta jossain määrin mahdollista. Sörven lintujen osalta määrittäminen kallistuu lännen tuhkaselkälökin suuntaan. Määrittäisperusteena on roteva nokka ja verrattain lyhyt käsisiiven ulottuma. Idänselkälökki (*L. f. heuglinii*) on alalajeista siroin, sillä on pitkät siivet ja verrattain hento nokka. Lisäksi vanhoilla idänselkälökeilla käsisiiven kärjen valkoiset täplät ovat pienet ja huomaamattomat tavallisen selkälökin tapaan. Vaihtelua höyhenpuvussa esiintyy tosin paljon, kuten lokeilla on tapana, eikä määrittäystä aina pysty varmuudella tekemään.

Todennäköinen lännen tuhkaselkälokki *Larus fuscus graellsii*. Huomaa tummanharmaa selkä, kellertävät jalat, lyhyt käsihiiven ulottuma ja roteva nokka. Taustalla merilokki ja ympärillä harmaalokkeja. © Raimo Vetri

Kuvassa on 2 merilokkia, tuhkaselkälokki, harmaalokkeja sekä kaksi västäräkkiä. Etualan nuori lokki on luultavasti selkälokki. © Raimo Vetri

Sörven lintuasemalta saatiin retken toinen havainto viitatieisestä, vielä siten että suurin osa ehti linnun kuulla ja nähdä. Aseman vieraskirjaan laitettiin vielä nimet ja sitten suunnattiin iltapäiväkahville Laadla poodiin. Kauppa oli onneksi vielä paikallaan, mutta sisustus ja valikoima olivat muuttuneet. Kahvia ja pullaa kaupasta kuitenkin edelleen sai. Laadlassa päästiin myös tutustumaan lähietäisyydeltä herhiläiseen kun sellainen bussiin eksyi.

Tuija, Pirjo ja Jaana Laadla poodin terassilla © Esa Heinänen

Iltpäivällä teimme lyhyen piston Looden majakalle. Meri kiehui ja kuohui valkoisenaan kun mereltä vyöryvät aallot iskeytyivät matalaan rantaan.

Looden joutsenet suojassa aallokolta © Esa Heinänen

Loodesta matkaa jatkoimme Sörve säären luoteiskärkeen, Rahusten niemelle. Alueella on laajoja rantaniittyjä ja niemellä on nähty usein harvinaisia lintuja. Lisäksi Saarenmaan länsiosa vaimensi hieman luoteistuulta Rahustessa. Jalkauduimme siis komppaamaan niemelle hyvin tuloksin. Taivaanvuohia lähti sieltä täältä lentoon, mutta parhaimman yllätyksen tuotti kesy lapinsirkku. Lintu ei meitä juuri arkailut vaan käveli pitkän matkan myyrän lailla ruohikossa.

Jaakko, Sinikka ja Anna-Maija Rahustessa © Esa Heinänen

Rahustessa oli kahlaajia monipuolisesti mm. punakuireja, mustavikloja, sirrejä ja kurmitsoita. Niityillä saalistellut nuori ampuhaukka näyttäytyi myös useaan otteeseen komeasti meille. Kaiken kaikkiaan Rahuste osoittautui varsin monipuoliseksi ja sieltä saatiin kourallinen uusia retkilajeja. Kylillä ollessa tuli plokattua tyhjillään olevalta navetalta kaksi mustaleppälintua. Linnut olivat aluksi hyvinkin kähmyjä, mutta lopulta löytyi niiden mielipaikka hyönteispyyntiin, ladon heinäpaalit.

Auringon laskiessa jo matalalle ehdimme tehdä kaksi pistoa Sörve säären itärannalle. Ensimmäisenä kohteena oli Kaavin entinen satama. Hiekkasärkillä löytyi suosirrien seurasta pikkusirri ja laulujoutsen kyhmyjoutsenten joukosta. Möntun satamassa nähtiin retken kolmas mustaleppälintu. Iltahuudossa lajimääräksi saatiin 92.

Pikkusirri äärimmäisenä vasemmalla suosirriparvessa. © Raimo Vetri

Sunnuntai 28.9.

Hippiäinen levähtää hetken Sörven kahvilan ovella ennen muuttomatkan jatkamista © Raimo Vetri

Sunnuntaina tuuli rauhoittui sen verran, että pikkulinnut uskalsivat lähteä muutolle. Pääosassa olivat jälleen peipot joita suuntasi Kolkan niemelle Latviaan noin 50 000 aamun aikana. Vanavedessä muutti kymmenkunta kangaskiurua, urpiaisia, hemppoja ja muita peippolintuja. Tiaisia, pääasiassa tali-, sini- ja kuusitiaisia muutti useita satoja. Petolintuja oli myös monipuolisesti muutolla, sirosuohaukka, ampu- ja tuulihaukkoja sekä 50 varpushaukkaa. Meren puolella havaittiin 5 riuttatiiraa, meriharakka ja nuori tunturikihu.

Taivas hallinnassa, tehokasta staijamista Sörven kahvilalla © Roland Vösa

Tyytyväisinä aamun muuttoon oli aika matkata pikku hiljaa kohti Kuressaarea ja Kuivastua. Matkalla kahvilan etsiminen Salmen kylästä tuotti vesiperän, joten jatkoimme Kuressaaren lintupaikoille. Nasvan sataman kahlaajarannat olivat paikallaan, mutta satama oli muuten muuttunut rakentamisen ja tuulivoimaloiden johdosta suuresti. Sorsia oli matalikolla pari

tuhatta ja kahlaajiakin runsaasti. Tuuli puhalsi satamaan sen verran pahasti, että jatkoimme pian Linnulahden uudelle lintutornille. Kuussaaren luoteispuolisille lintulahdille näkee teiltä huonosti joten uusi lintutorni oli tervetullut. Ainoa miinuspuoli oli tornin lattia joka oli tehty metalliritilästä. Jalustan saaminen kohdilleen tuotti haasteita, mutta onnistui jotenkuten. Järvellä oli lintuja vähän, mutta sentään yksi jalohaikara ja 700 punasotkaa.

Linnulahden lintutornissa Kuussaaren kaupungin kupeessa © Esa Heinänen

Saarenmaalla viimeinen pysähdys tehtiin Väike väinissä. Linnusto oli muutaman päivän takaisesta hieman muuttunut, uutena lajina havaittiin uivelo. Punasotkia oli edelleen paljon, 250 yksilöä. Ruskosuohaukkoja saalisteli ruovikon yllä neljä lintua. Kuivastun satamassa päästiin jälleen saman tien lauttaan joten Virtsussa oli aikaa pysähtyä vielä kerran. Pysähdyimme Virtsun niemen yhdellä lahdella josta saimme retken viimeisen lajin. Kaikkien päästyä rantaan lensi samassa nuori muuttohaukka ylitsemme pohjoiseen! Retken lopullinen lajimäärä kohosi 130 lajiin.

Christer kuvaamassa Virtsun niemellä mustavatukoita © Esa Heinänen

Retken lajit

Kaakkuri		
Kuikka	Kapustarinta	Mustapääkerttu
	Tundrakurmitsa	Tiltalti
Pikku-uikku	Töyhtöhyypä	
Härkälintu	Pikkusirri	Hippiäinen
Silkkiuikku	Suosirri	Harmaasieppo
	Suokukko	Pyrstöiäinen
Merimetso	Taivaanvuohi	Viitatiäinen
Jalohaikara	Punakuiiri	Hömötiäinen
Harmaahaikara	Mustaviklo	Töyhtötiäinen
	Valkoviklo	Kuusitiäinen
Kyhmyjoutsen	Rantasipi	Sinitiäinen
Laulujoutsen		Talitiäinen
Metsähanhi	Leveäpyrstökihu	Pähkinänakkeli
Tundrahanhi	Merikihu	Puukiipijä
Merihanhi	Tunturikihu	
Valkoposkihanhi	Naurulokki	Isolepinkäinen
Sepelhanhi	Kalalokki	Närhi
Haapana	Selkälokki	Pähkinähakki
Harmaasorsa	Tuhkaselkälokki	Naakka
Tavi	Harmaalokki	Mustavaris
Sinisorsa	Merilokki	Varis
Lapasorsa	Riuttatiira	Korppi
Jouhisorsa	Kala-/lapintiira	
Punasotka		
	Kottarainen	
Lapasotka	Kesykyyhky	Varpunen
Tukkasotka	Uuttukyyhky	Pikkuvarpunen
Haahka	Sepelkyyhky	Peippo
Alli		Järripeippo
Mustalintu	Palokärki	Viherpeippo
Pilkkasiipi	Käpytikka	Tikli
Telkkä	Pikkutikka	Hemppo
Uivelo		Uрпиäinen
Tukkakoskelo	Kangaskiuru	
Isokoskelo	Kiuru	Pikkukäpylintu
	Haarapääsky	Nokkavarpunen
Merikotka	Metsäkirvinen	Lapinsirkku
Ruskosuohaukka	Niittykirvinen	Keltasirkku
Sinisuohaukka	Lapinkirvinen	Pajusirkku
Sirosuohaukka	Luotokirvinen	
Varpushaukka	Keltavästäräkki	
Hiirihaukka	Västäräkki	
Tuulihaukka	Peukaloinen	
Ampuhaukka	Punarinta	
Muuttohaukka	Mustaleppälintu	
	Leppälintu	
Pyy/teeri	Kivitasku	
Metso	Mustarastas	
	Laulurastas	
Nokikana	Punakylkirastas	
Kurki	Kulorastas	